

Tekst napisala:
MARIJA VIZNER

Ilustrirao:
MARKO PINJUH

Hrvoje i prijatelji poručuju:
**KLIMATSKE PROMJENE I
ČOVJEKA UKLJUČUJU!**

OŽIVI
HRVOJA
NA SVOM
MOBITELU!

Slijedi upute u slikovnici

Tekst napisala: Marija Vizner | Ilustrirao: Marko Pinjuh

Hrvoje i prijatelji poručuju:
KLIMATSKE PROMJENE I ČOVJEKA UKLJUČUJU!

HRVATSKE VODE

Izdavač:

Hrvatske vode

Institucije partneri i suradnici:

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije

Za izdavača:

Zoran Đuroković, generalni direktor

Uređivački odbor:

Elizabeta Kos

Danko Biondić

Marijana Miljas Đuračić

Stjepan Kamber

Josip Horvat

Stručni odbor (abecednim redom):

Alenka Drenški

Ana Tutavac

Damir Tomas

Dragan Majić

Ivan Pavković

Jasmina Antolić

Marija Vizner

Nihada Omerdić

Sinopsis i tekst izradila: Marija Vizner

Ilustracije: Marko Pinjuh

Animacije: GROW, obrt za izdavanje računalnih igara, Novska

Glas Hrvoja: Nebojša Borojević

Lektorirala: Željka Trajbar Cigić

Grafička obrada i tisak: INTERGRAFIKA T.T.Ž., Klake 7, Zaprešić

Naklada: 1.500 primjeraka

Godina izdanja: 2023.

ISBN 978-953-7672-27-0

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001178016.

Sadržaj slikovnice isključiva je odgovornost Hrvatskih voda.

Izradu ove slikovnice je sufinancirala Europska unija iz Programa Interreg Italy – Croatia, Projekt SeCure.

ISBN 978-953-7672-27-0

9 789537 672270

Hrvoje i prijatelji poručuju:
KLIMATSKE PROMJENE I ČOVJEKA UKLJUČUJU!

Tekst napisala:
MARIJA VIZNER

Ilustrirao:
MARKO PINJUH

HRVATSKE VODE

Ljetna vrućina uzela je maha, Hrvoje je skoro ostao bez daha. Žurno je prema barici krenuo, sa sunčanog puta brzo je skrenuo. Kroz gustu trsku je prošao i do svojih prijatelja došao. „Oh, svi ste u barici osvježenje našli, na ovoj vrućini brzo se snašli.“ Neretvu je Nera posjetila, prijateljice Eme se sjetila: „Nisam dugo Emu vidjela, a Neretva mi se baš sviđjela!“ U modroj barici su skakale i vruće oklope namakale. Sa sunčevim zrakama se borile, a onda se jako umorile. Hrvoje ih ugleda u hladu, sjele su na staru kladu.

Na oklopu im bijele kristaliće gleda, sjaje se na suncu poput leda: „Snijeg sada ne može biti, ljeti ga možemo samo sniti. Što se to na oklopu skupilo, kao da se u njega upilo?“ Ema prst po oklopu povuče i malo sitnih kristalića svuče. U usta ih stavi i u čudu nastavi: „To je morska sol prava, izlazi iz vode što isparava!“ Crvenkrpica odraz svoj gleda, uživa kako izgleda: „Od sssunca me ššššare zassslijepe, ni leopardove nissssu tako lijepe!“

Zelena žaba vodu stalno hvata, u list dugačak kao kravata: „Da mi koža na suncu lijepo svjetluca, zalijevat ju moram da ne popuca!” Vidra iz svoje jazbine viri, boji se da netko u nju ne proviri: „Vode u barici sve je manje, nastupilo je zbilja sušno stanje!” Oštroglava gušterica gleda Sunce gore, diže noge s kamena da joj ne izgore. Brkata sjenica u vodi ljutito stoji, puknute stabljike trske broji: „Zbog velike suše trske lako puknu, noge mi u vodu sve češće frknu!” Patka njorka se isto žali, oko nje se igraju pačići mali: „Kvak, kvak, kljun mi često na dno stigne, barica je plitka i mulj se digno!”

Družina se u hlad smjestila i Hrvoja o svemu izvijestila: „Zbog morske soli na put sam pošla, a sada je ona i u baricu došla!” Nera se čudi od kuda sol dolazi, kada more ovuda ne prolazi. I Ema tužno reče, oklop ju jako peče: „Sunčeve zrake su toliko vruće, kao da me po oklopu netko tuče!” Krtica je iz rupe provirila, sušu je za glad okrivila: „Gujavice traže sve dublje vlagu, moram za njima u dugu potragu!” Hrvoje prema moru gleda, razmišlja i odlučno sjeda: „Ovaj problem postaje sve veći, družino, za mnom prema moru kreći!”

JENDEČENJE

Družina se prema moru kreće i pod brdom turiste sreće. Vodič iz ovoga kraja, ljepote Neretve nabraja. „Sjednimo i malo usporimo, sunce je jako da ne izgorimo! Budimo tiho da ih upoznamo, možda nešto od njih doznamo”, upute Hrvoje daje, družina nakratko staje. “Pogledajte plodne zemljane kazete prošarane kanalima kojima plove *trupe*. To su mali čamci kojima su ljudi mukotrpno iskopali kanale ili *jendeke*, a tlo isušivali. To se zove JENDEČENJE. Močvarnu dolinu su mijenjali, a od nekadašnje delte i dvanaest rukavaca danas su ostala samo četiri...

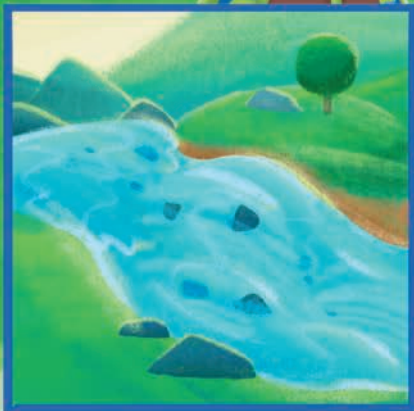

... Prepoznajete li voće i povrće? U plodnoj delti vlada blaga klima. Zato ju od davnina naseljavaju ljudi. U mjestu Vid su pronađeni rimski nalazi koje ćemo vidjeti u muzeju Narona. Uz neretvanske gusare, atrakcija ovoga kraja je i maraton lađa. Deltu vole i ptice i ribe, a uz malo sreće možda vidimo i riječnu kornjaču, koja je nekada bila čest stanovnik u dolini", vodič širi ruke prema dolini, turisti uživaju u ovoj milini.

Delta rijeke nastala je nanošenjem usitnjenog materijala s planina u široku dolinu. Nakon oborine, snažni tok rijeke odnosio je nanos prema ušću. U dolini je rijeka gubila snagu i plavila ju, a nanosom punila krški teren. Sitni nanos taložio se tisućama godina i stvarao plodnu dolinu kojom bi povremeno prolazila bujična rijeka, krčila put i često premještala svoj tok. Prema ušću je stvarala razgranate rukavce poput lepeze ili grčkog slova „delta“. Tako se oblikovala delta Neretve koja podsjeća na drvo s bujnom krošnjom.

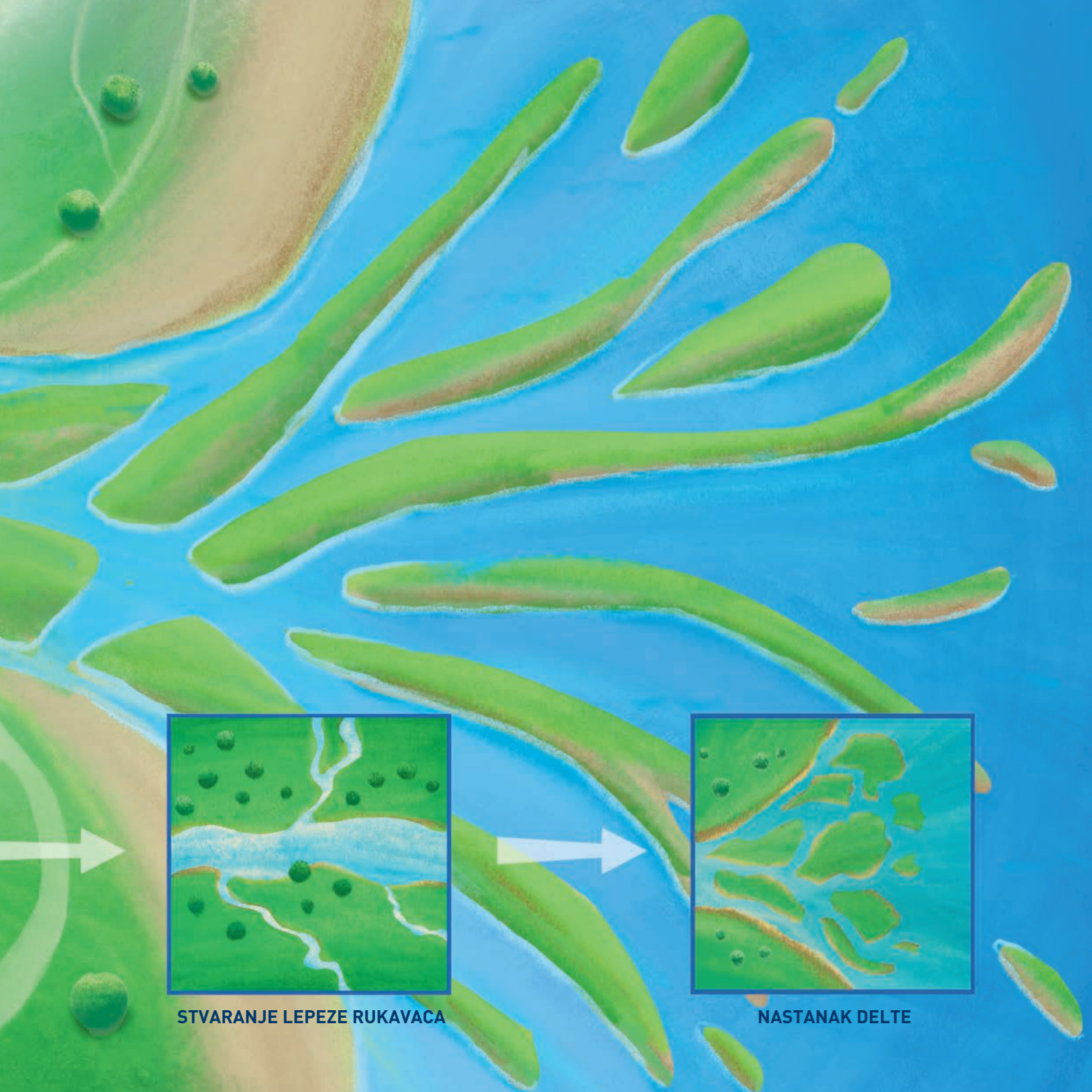

ODNOŠENJE NANOSA RIJEKOM

TALOŽENJE NANOSA U DOLINI

STVARANJE LEPEZE RUKAVACA

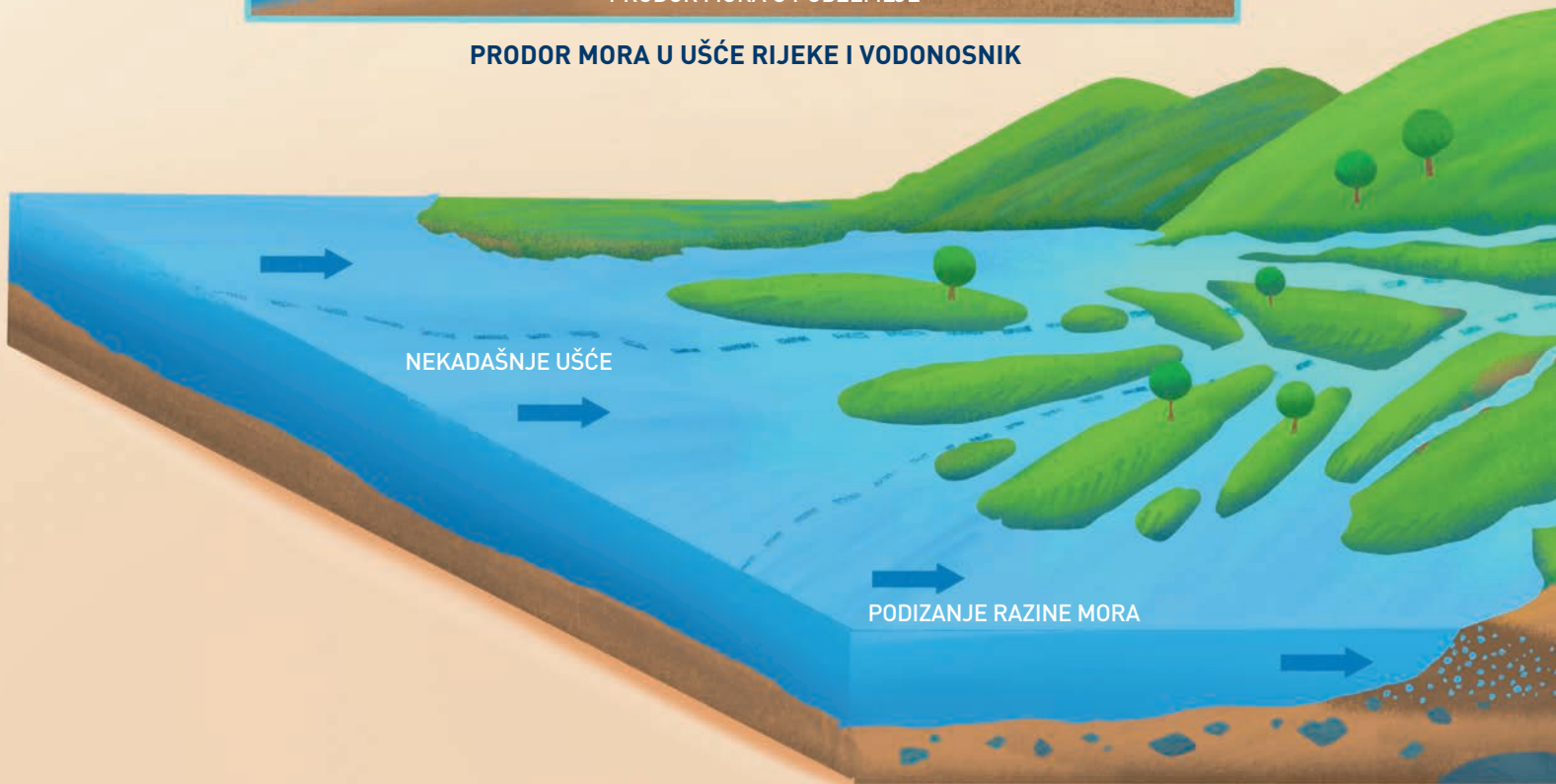
NASTANAK DELTE

„Razina mora je u ledeno doba bila čak do 135 m niža od današnje, pa je ušće Neretve bilo dalje od kopna. Nakon zadnjeg vrhunca ledenog doba, prije oko 23 000 godina, nastupa toplo doba prije gotovo 12 000 godina. Tada se počeo otapati led i snijeg, a razina mora se sve više dizala i potapala nekadašnje ušće delte. Današnji izgled delte Neretve nastajao je tijekom posljednjih 7 000 godina...

PRODOR MORA U UŠĆE RIJEKE I VODONOSNIK

... *Kako more ulazi u rijeku?* Porastom razine mora, ono sve više prodire u rijeku. Kako je gušće i teže od riječne vode, kreće se po dnu rijeke. Na dodiru slane i slatke vode javlja se bočata voda. **PRODOR MORA** događa se i kada dolazi plima, svaki dan. More može prodirati kroz krško „šupljikavo” podzemlje i u **VODONOSNIKE** ili podzemne spremnike slatke vode. Tako se mogu **ZASLANITI** i izvori vode.”

„Kako znamo da je u dolini Neretve bilo ledeno doba?“ začuđeno je upitao turist iz Afrike.

„Dokaze o ledenom dobu možemo pronaći u tragovima stijena ili u prirodi, a fosilni ostatci govore nam o životinjama i biljkama koje su u to doba živjele. U Močiljskoj špilji kod Dubrovnika pronađeni su ostatci *alpskog svisca*, koji je nekada ovdje živio, a danas živi u Alpama gdje je hladno“, pojašnjava vodič.

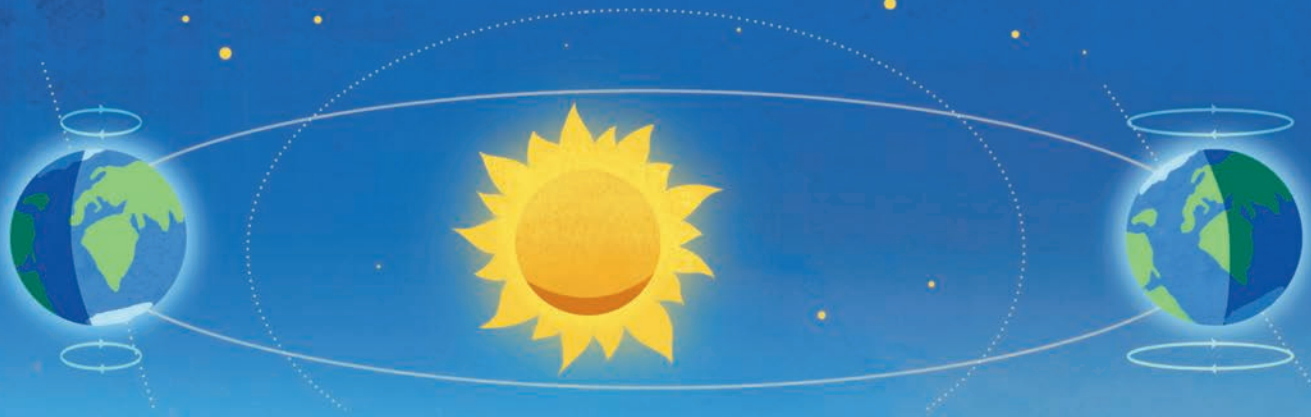
Kako ove priče izviru, sjećanja Hrvoju brzo naviru. Prisjetio se priče stare o rođaku iz modre bare: „Prapradjed je morao na put, iako je bio pomalo ljut. Živjeli su tada južnije, tako je bilo nužnije. Ovdje je bilo hladnije i za život neprikladnije. Onda se klima počela mijenjati, sjevernije su se morali penjati. U Neretvi su novi dom našli i tako se u nevolji ipak snašli.“ Neretvanski vijun dosjeti se tada, vidio je uljeze blizu Metkovića grada: „Zar se mijenja opet klima, jer mi nešto tu ne štima! Vidjeh jučer lignje i meduze, potajno idu i po dnu puze. S iverkom tiho plivaju, o osvajanju rijeke snivaju.“

Hrvoja zanima sada, kako klimom Zemlja vlada. Dolinom je noć zavladała, a turiste znatiželja nadvladala. Teleskopom odgovore traže, geolog Švicarac svima kaže: „Zemlja je pod utjecajem Sunca i svemirskih tijela, pa mijenja svoju putanju i nagib. Sunce ju tada grije više ili manje. Zbog toga se mijenja klima. To se ponavlja u dugim vremenskim razmacima, tisućama ili milijunima godina.“

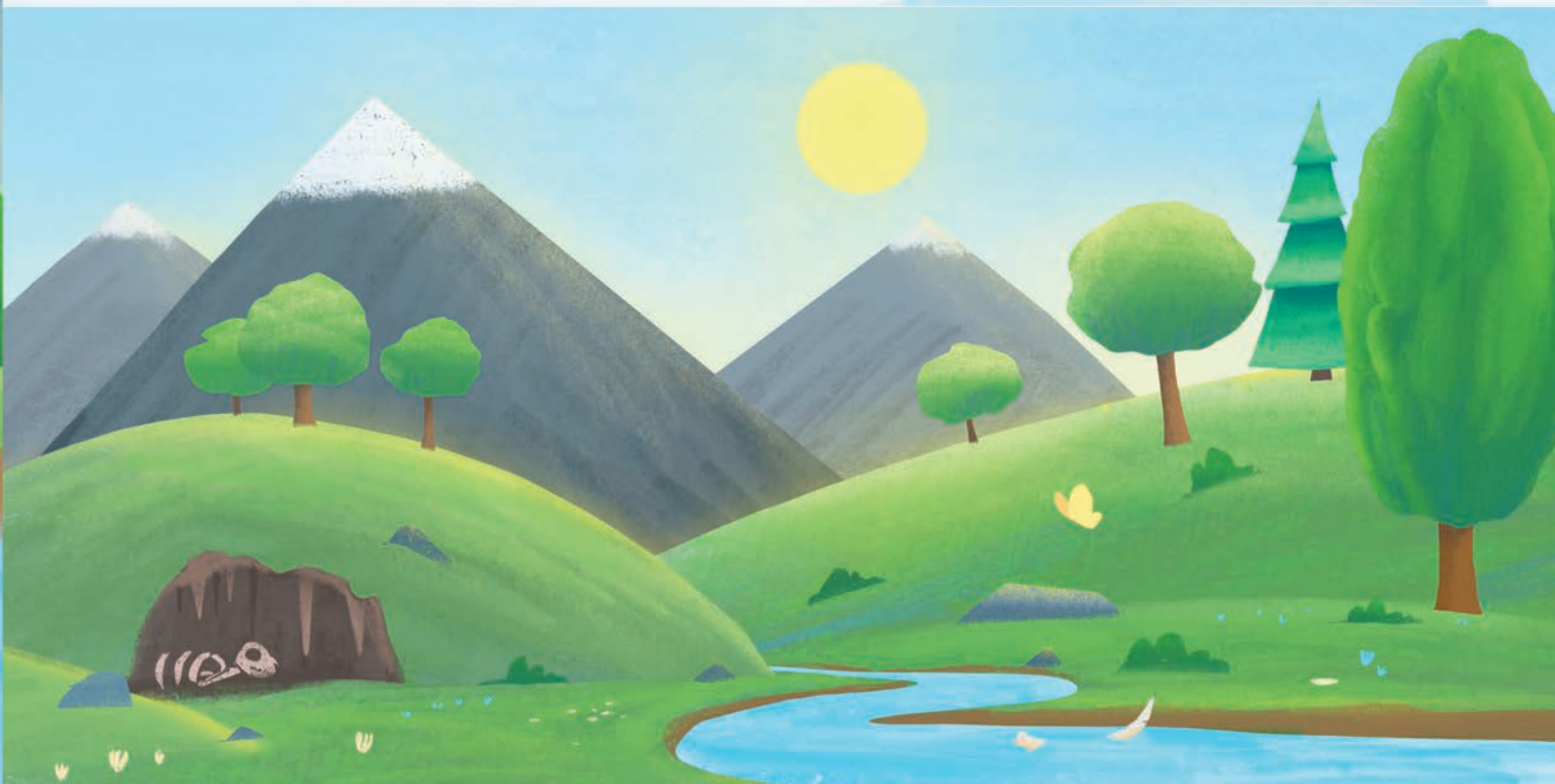

U geološkoj prošlosti Zemlje zabilježena su četiri ledena doba, između kojih se pojavljuju hladnija i toplija razdoblja. Zadnje hladno razdoblje je završilo prije gotovo 12 000 godina.

Mi danas živimo u toplijem razdoblju, a Južni i Sjeverni pol ostaci su ledenog doba. U hladnom razdoblju dio vode iz oceana stvara led i razina mora pada. U toplom razdoblju se led otapa, a razina mora raste.

Vodič se turistima priključuje i razgovor zaključuje:
„Klimatske promjene se događaju pod utjecajem
prirodnih ciklusa u dugim vremenskim razdobljima!“
Hrvoje ovo brzo prenese i poruku prijateljima iznese.

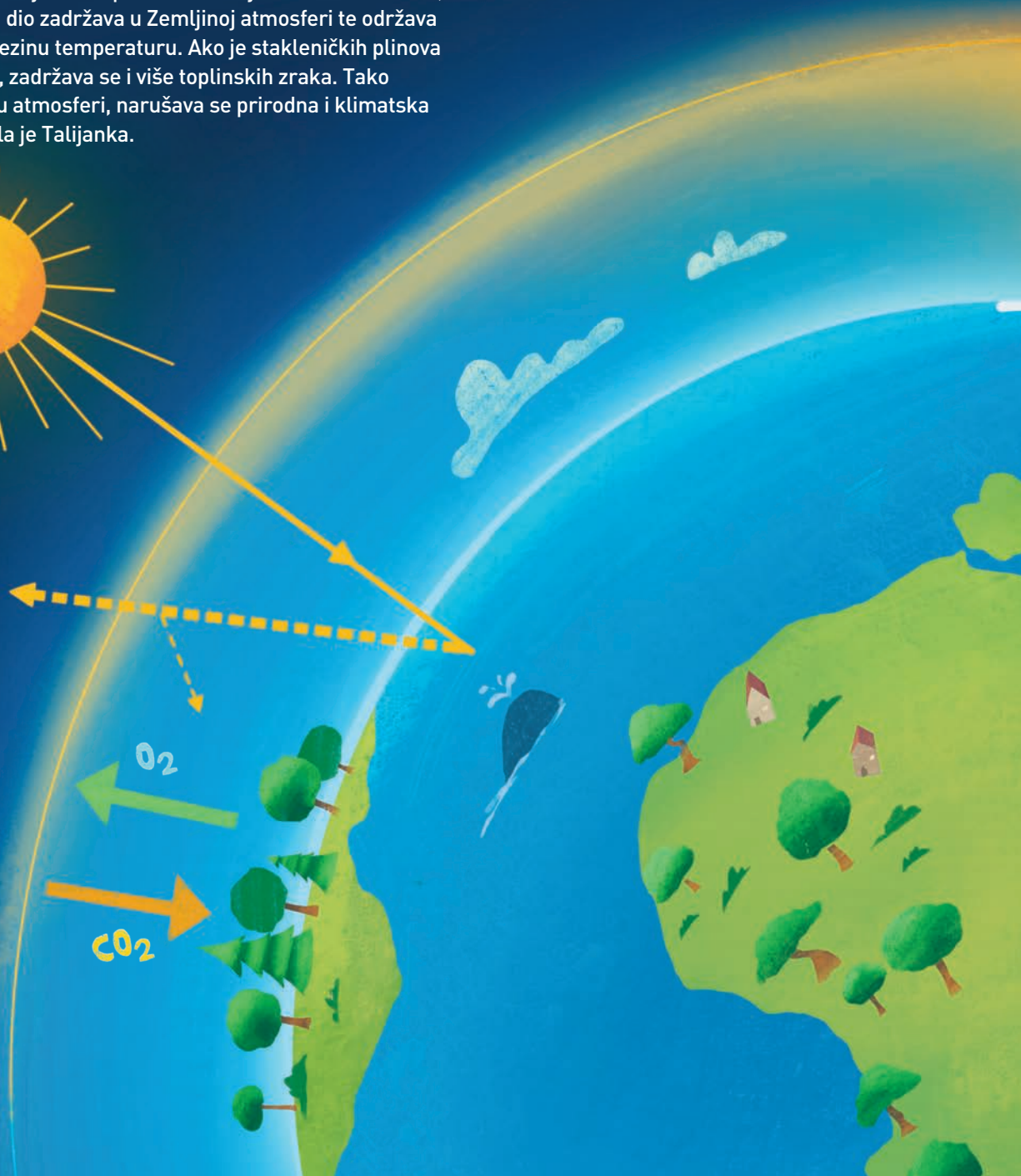

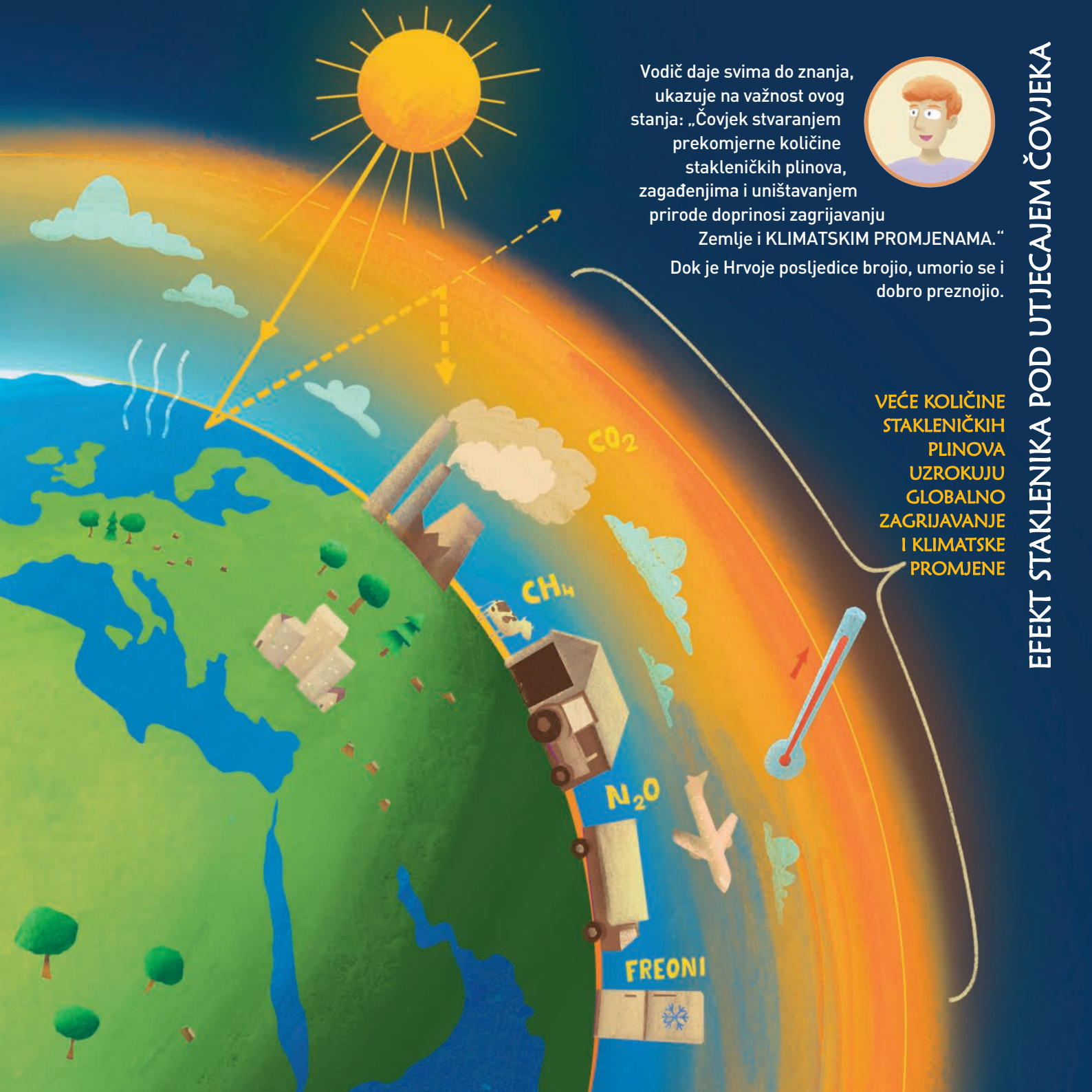

„Zahvaljujući ravnoteži stakleničkih plinova i očuvanog ozonskog omotača, dio sunčevih zraka odbijenih od površine Zemlje vraća se u svemir, a dio zadržava u Zemljinj atmosferi te održava njezinu temperaturu. Ako je stakleničkih plinova više, zadržava se i više toplinskih zraka. Tako raste temperatura u atmosferi, narušava se prirodna i klimatska ravnoteža“, pojasnila je Talijanka.

„Uz ove prirodne klimatske pojave, ostavlja li i čovjek kakve nuspojave?“ posumnjao je Hrvoje malo, jer mu je do Zemlje stalo.

Vodič daje svima do znanja,
ukazuje na važnost ovog
stanja: „Čovjek stvaranjem
prekomjerne količine
stakleničkih plinova,
zagađenjima i uništavanjem
prirode doprinosi zagrijavanju
Zemlje i KLIMATSKIM PROMJENAMA.“
Dok je Hrvoje posljedice brojio, umorio se i
dobro preznojio.

VEĆE KOLIČINE
STAKLENIČKIH
PLINOVA
UZROKUJU
GLOBALNO
ZAGRIJAVANJE
I KLIMATSKO
PROMJENE

EFEKT STAKLENIKA POD UTJECAJEM ČOVJEKA

UZROCI KLIMATSKIH PROMJENA

INDUSTRIJALIZACIJA,
URBANIZACIJA I
ONEČIŠĆENJE
OKOLIŠA

GLOBALNI PORAST
BROJA STANOVNIKA
I POTREBA

PORAST I
NEUMJERENA
POTROŠNJA
ENERGIJE

PORAST EKSPLOATACIJE
I POTROŠNJE
FOSILNIH GORIVA

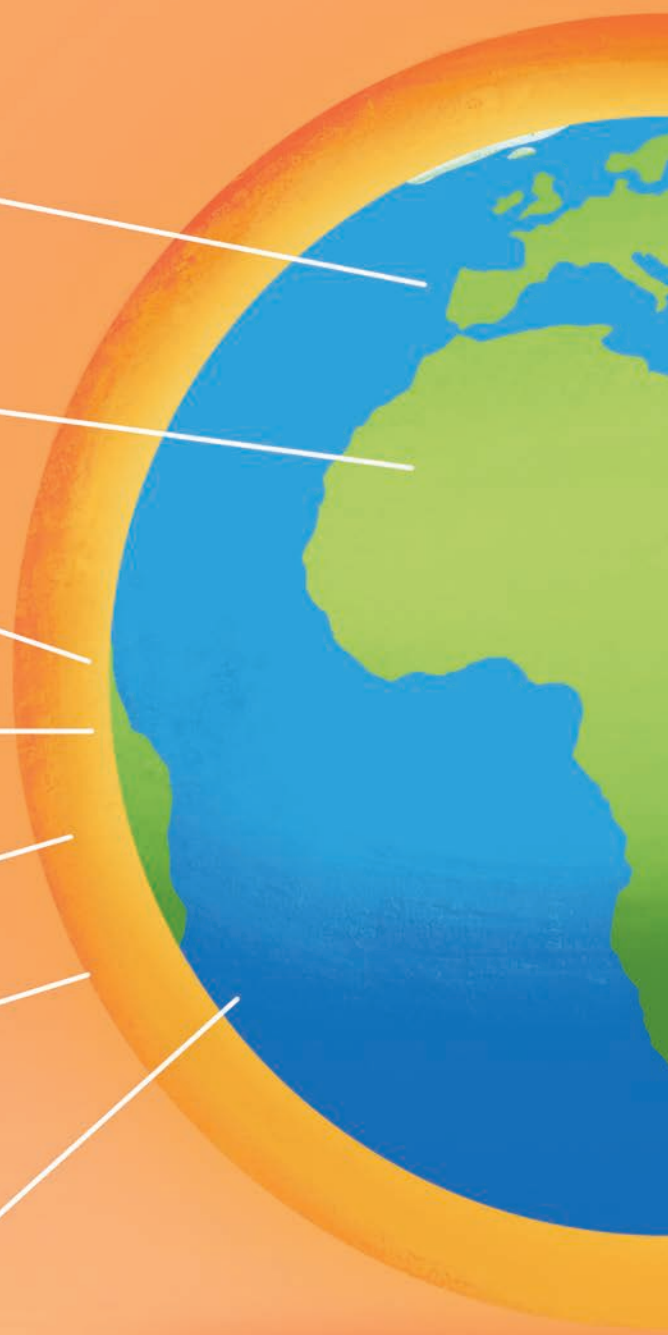
INTENZIVNE FARME I
UZGOJ BILJA S PUNO
GNOJIVA I KEMIJSKIH
SREDSTAVA

UNIŠTAVANJE
ŠUMA I
MOČVARNIH STANIŠTA

NEUMJERENA
POTROŠAČKA
PRAKSA
BEZ RECIKLIRANJA

POSljedICE KLIMATSKIH PROMJENA

PORAST TEMPERATURE I
RAZINE MORA, OTAPANJE
LEDENJAKA,
ZAKISELJAVANJE
OCEANA

ŠTETNI PLINOVI U
ATMOSFERI I
KISELE KIŠE

UNIŠTAVANJE
OZONSKOG OMOTAČA
I POJAČANO UV
ZRAČENJE

EKSTREMNE
VREMENSKE POJAVE
(suše, poplave, oluje,
uragani i dr.)

UNIŠTAVANJE
ZEMLIŠTA I
BIORAZNOLIKOSTI

SMANJENA
KVALITETA VODE,
POVEĆAN RIZIK
OD BOLESTI I
RASELJAVANJE LJUDI

NEDOSTATAK
I NESTAŠICE VODE
I HRANE

“U Italiji rijeka Po tvori deltu, veću od neretvanske! U slivu rijeke Po je sve manje vode zbog suša. Brodovi ne mogu ploviti, a rijeka je više onečišćena. Nema vode niti za biljke, pa su manji prinosi.”

„Veliki gradovi imaju sve veće probleme s opskrbom vode. U Južnoj Africi, grad Cape Town, je gotovo ostao bez vode. Uvedeno je ograničenje potrošnje vode od 50 litara dnevno po osobi. To je upozorenje drugim gradovima i poziv na štednju vode.”

“Brojne farme i polja u američkoj državi Kaliforniji, imaju sve češće nedostatak oborina. Zbog suša imaju velike gubitke, a neki su odustali od proizvodnje.”

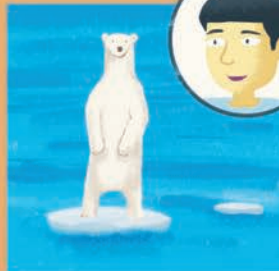

„Mi se u Pakistanu borimo s poplavama. Obilne kiše, uz otapanje leda s Himalaje, donose snažne poplave. One odnose kuće, nastaju klizišta, onečišćena voda prijeti zdravlju. Mnogi ostaju bez domova, a neki su i nastradali.”

„Zbog globalnog zatopljenja i otapanja ledenjaka polarni medvjedi ostaju sve češće gladni. U potrazi za hranom ulaze u naša eskimska naselja, što može biti vrlo opasno.“

„U Norveškoj su se zbog kiselih kiša brojna jezera zakiselila, što je uzrokovalo pomor riba i drugih organizama. Uništene su i brojne šume.“

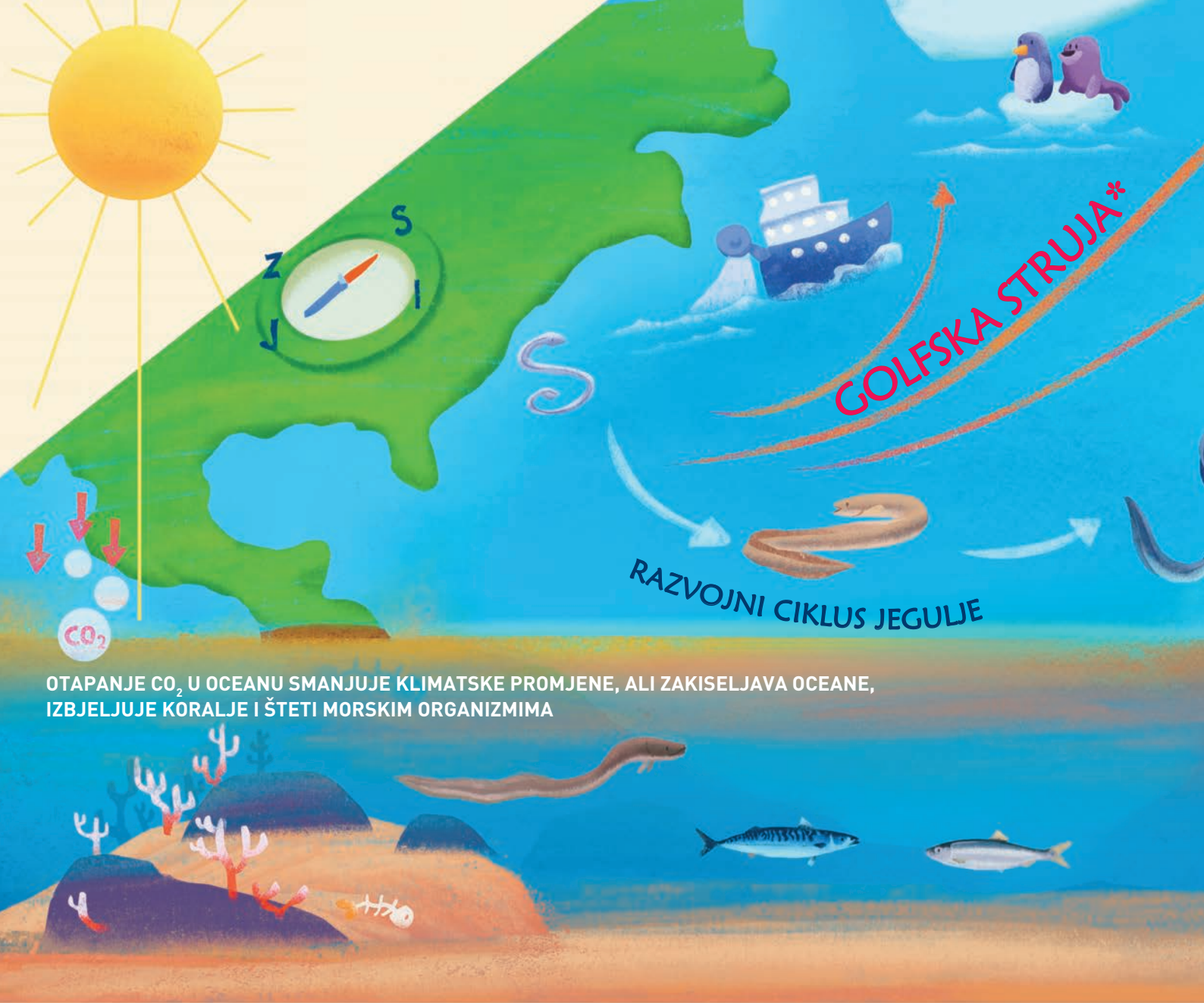

“Svjetski poznat Veliki koraljni greben u Australiji dug čak 2 300 kilometara, izbijeljen je i u velikoj mjeri uništen zbog porasta temperature i zakiseljavanja oceana.”

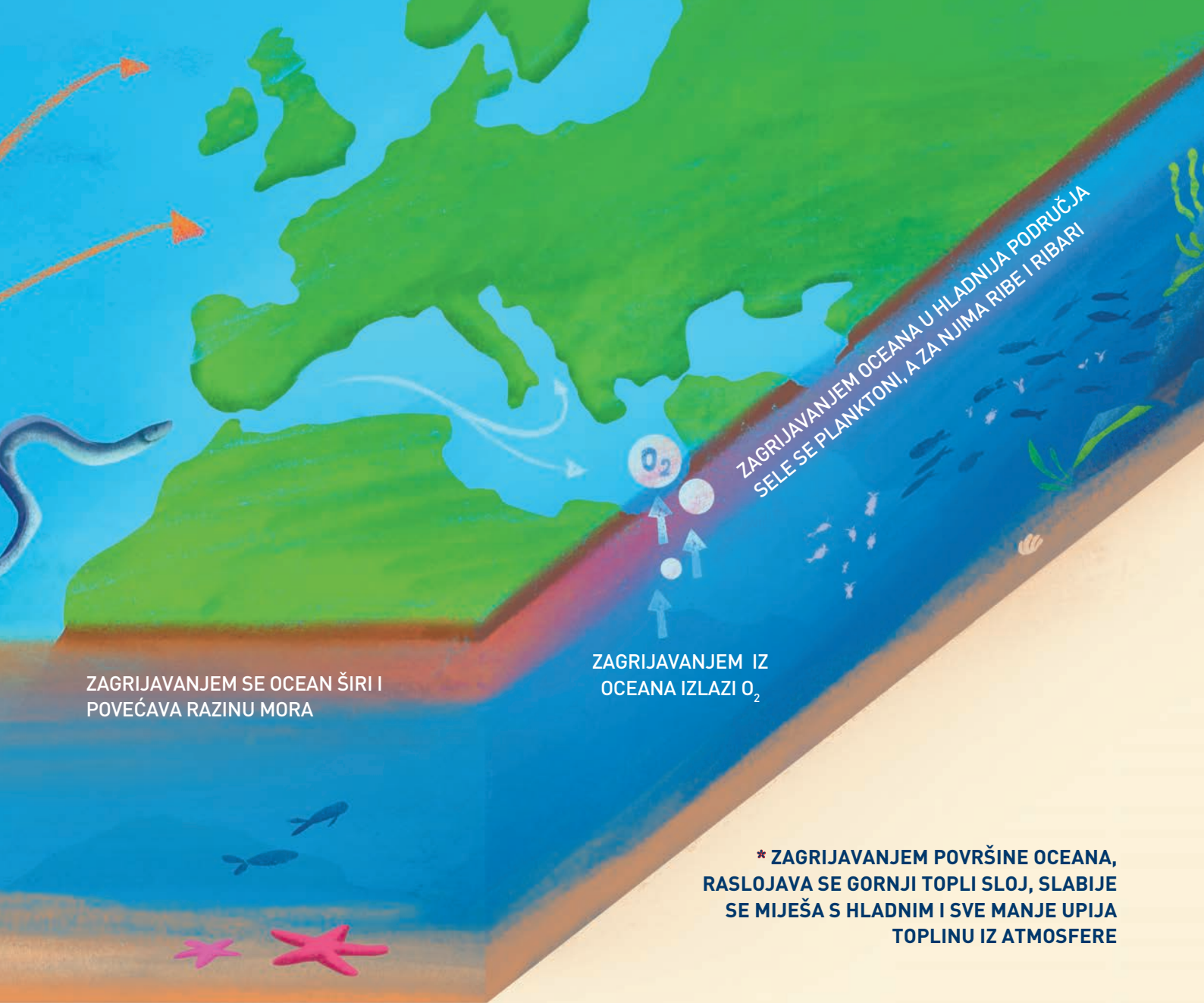
„Krčenje i uništavanje naših brazilskih prašuma, uz Amazonu, ima katastrofalne učinke na Zemlju, jer šume upijaju CO₂ i smanjuju posljedice klimatskih promjena. One su “pluća” Zemlje.“

OTAPANJE CO₂ U OCEANU SMANJUJE KLIMATSKE PROMJENE, ALI ZAKISELJAVA OCEANE, IZBJELJUJE KORALJE I ŠTETI MORSKIM ORGANIZMIMA

I jegulja se stalno brine, promjene se blizu čine. Priča o svom putovanju i atlantskom gostovanju: „Pet tisuća kilometara sam prošla i nakon tri godine u Neretvu došla. U Sargaškom moru sam se rodila, topla Golfska struja putom me vodila. O promjenama svi su govorili, dok su plivali, čak su i usporili.“ „Ah, za hranom moramo ići sjevernije, više plivamo i manje smo ležernije“, žalile su se onda haringa i skuša, mala jegulja ih tada saslušala.

ZAGRIJAVANJEM SE OCEAN ŠIRI I
POVEĆAVA RAZINU MORA

ZAGRIJAVANJEM IZ
OCEANA IZLAZI O₂

ZAGRIJAVANJEM OCEANA U HLADNIJA PODRUČJA
SELE SE PLANKTONI, A ZA NJIMA RIBE I RIBARI

*** ZAGRIJAVANJEM POVRŠINE OCEANA,
RASLOJAVA SE GORNJI TOPLI SLOJ, SLABIJE
SE MIJEŠA S HLADNIM I SVE MANJE UPIJA
TOPLINU IZ ATMOSFERE**

Brodovi sjevernije sada plove, kada mrežom ribu love. S polova su priče došle i kroz cijeli ocean su prošle. „Kamo ode naša hrana, zar u nova mora strana?“ na santi sjede pingvini i tuljani, od velikih valova malo poljuljani. „More se sve više kiseli, mnoge razboli ili ih iseli. Jedni brzo odlaze, dok drugi pomalo dolaze“, zaključio jegulja ovu zgodu, umorni svi na počinak odu.

U jutro rano turisti su dolinu istraživali, u slasnim plodovima su baš uživali. Slatki sokovi prvo plodove nalievaju, kasnije se niz obraze polako slijevaju. Norvežanin vodiča propituje, o zrelosti mandarina ispituje. „Jabuka iz skladišta slankastu koru ima“, čudi se Amerikanac ovim plodovima. Afrikanac do vodiča prođe: „Što ako sol do plodova dođe?“

„Znakovi zaslanjivanja tla i vode se primjećuju, pa na prodor mora već upućuju. Ako će se to dalje nastaviti, uzgoj bilja može se obustaviti“, zabrinuto na vodu pokazuje i na novi problem ukazuje. Hrvoju se “lampica upali” i zaključak odmah ispali: „Morska struja je u baricu došla, kada je prvo voćnjake prošla. U barici se protila i tako ju zasolila. Eto, sol dolazi bez dojave, samo se bijele mrlje pojave!“

SMANJENJE VODE U RIJEKAMA I PODZEMLJU

MANJE VODE JE U RIJEKAMA, PODZEMLJU I
IZVORIMA ZBOG SUŠA I MANJE OBORINA

MANJE VODE JE U RIJEKAMA ZBOG
ZADRŽAVANJA VODE UZVODNO –
AKUMULACIJE

MANJE VODE U RIJECI UZROKUJE VEĆE
ONEČIŠĆENJE OD OTPANIH VODA I
POLJOPRIVREDE

MANJE VODE JE
U PODZEMLJU ZBOG
POJAČANOG CRPLJENJA
VODE ZA LJUDSKE POTREBE

ZADRŽAVANJEM VODE UZVODNO SMANJUJE SE
PROLAZ NANOSA TLA DO UŠĆA

Vodič turistima objašnjava neretvansku situaciju i složenu hidrološku cirkulaciju: „Delta je pod utjecajem morske struje, koja jača ako je riječna struja slaba i kraća.“ Kada raste i razina mora, dolazi do jačeg prodora slane vode u rijeku i podzemlje. Pod utjecajem klimatskih promjena i ljudi, mijenjaju se i hidrološki uvjeti.

MANJE VODE SE
PROCJEĐUJE U PODZEMLJE
ZBOG MANJKA OBORINA

ZASLANJENJE RIJEKA I PODZEMLJA

VIŠE OBLAKA ZADRŽAVA VIŠE TOPLINSKIH ZRAKA ODBIJEKNIH OD POVRŠINE ŠTO UZROKUJE DODATNO ZAGRIJAVANJE

GLOBALNIM ZAGRIJAVANJEM SE MIJENJAJU I POVEĆAVAJU ZRAČNA STRUJANJA, SVE SU ČEŠĆE OLUJE, URAGANI, VJETROVI

GLOBALNIM ZATOPLJENJEM, POVEĆAVA SE ISPARAVANJE OCEANA / MORA I NASTAJE VIŠE OBLAKA

KLIMATSKE PROMJENE DONOSE IZRAŽENIJA SUŠNA ILI KIŠNA RAZDOBLJA

GLOBALNO ZAGRIJAVANJE UZROKUJE OTAPANJE LEDENJAKA I POVEĆANJE RAZINE MORA

ZASLANJENJE VODA SMANJUJE PRINOSE VOĆA I POVRĆA, UMANJUJE KAKVOĆU VODA ZA PIĆE

MANJAK VODE NA KOPNU I U PODZEMLJU TE VEĆA RAZINA MORA POVEĆAVAJU PRODOR MORA, RAZNOSI SE NANOS I PRODUBLJUJE UŠĆE

Norvežanin se odvaži
pa odgovor zatraži:
„Može li čovjek
smanjiti posljedice
klimatskih
promjena?“

ŠTEDLJIVO KORISTITE ENERGIJU,
BIRAJTE ENERGETSKI UČINKOVITE
UREĐAJE

PRIMJENJUJTE OBNOVLJIVE
IZVORE ENERGIJE

SMANJITE UPOTREBU FOSILNIH
GORIVA, KORISTITE BICIKLE I
BIOGORIVA

SMANJITE NASTANAK,
RAZVRSTAVAJTE I RECIKLIRAJTE
OTPAD

SMANJITE UPOTREBU
PLASTIKE

ŠTEDLJIVO TROŠITE VODU I
PROČIŠĆAVAJTE OTPADNU VODU

SMANJITE UPOTREBU KEMIJSKIH
SREDSTAVA I GNOJIVA U
POLJOPRIVREDI

GRADITE SIGURNIJE, NA
POVIŠENIM MJESTIMA I DALJE
OD VODOTOKA I OBALA

ČUVAJTE ŠUME, OZELENITE
GRADOVE, PRIMJENJUJTE
ZELENA RJEŠENJA

ČUVAJTE I OBNOVITE PRIRODNE
TOKOVE RIJEKA I VODENA STANIŠTA

PRIMJENJUJTE TEHNOLOGIJE BLISKE
PRIRODI, EDUKACIJOM SMANJITE
POSLEDICE KATASTROFA I KRIZA

SKUPLJAJTE KIŠNICU I
PONOVO
UPOTRIJEBITE VODU

ČUVAJTE BIORAZNOLIKOST,
DOMAĆE I DIVLJE VRSTE, SPRIJEČITE
UNOS INVAZIVNIH VRSTA

NE BACAJTE OTPAD U PODZEMLJE,
ČUVAJTE PODZEMNE VODE I
IZVORE

Za spas Zemlje i ljudi, vodič
rješenje nudi: „Svatko od
nas i svi zajedno možemo
posljedice klimatskih
promjena UBLAŽITI ili se
njima PRILAGODITI,

kako bi štete

bile manje!“

Hrvoje

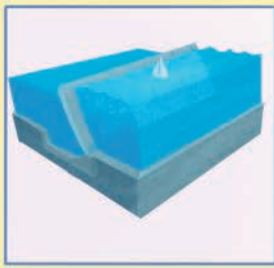
odskakuta dalje, poruku

vam važnu šalje.

PRILAGODBE NA KLIMATSKJE PROMJENE

Družina prema moru veselo kroči, kad neretvanski ronkus ispred njih skoči: „Samo sam vam htio javiti, sol u podzemlju moram prijaviti!“ Primorski šišmiš iz rupe je izletio, ispred družine brzo je doletio: „Ljudi u jame bacaju otpad i stare krpe, a onda iz podzemlja vodu za piće crpe!“ Zaključuju svi kako okoliš treba cijiniti, a ljudi svoje navike moraju promijeniti.

ITALIJA

KINA

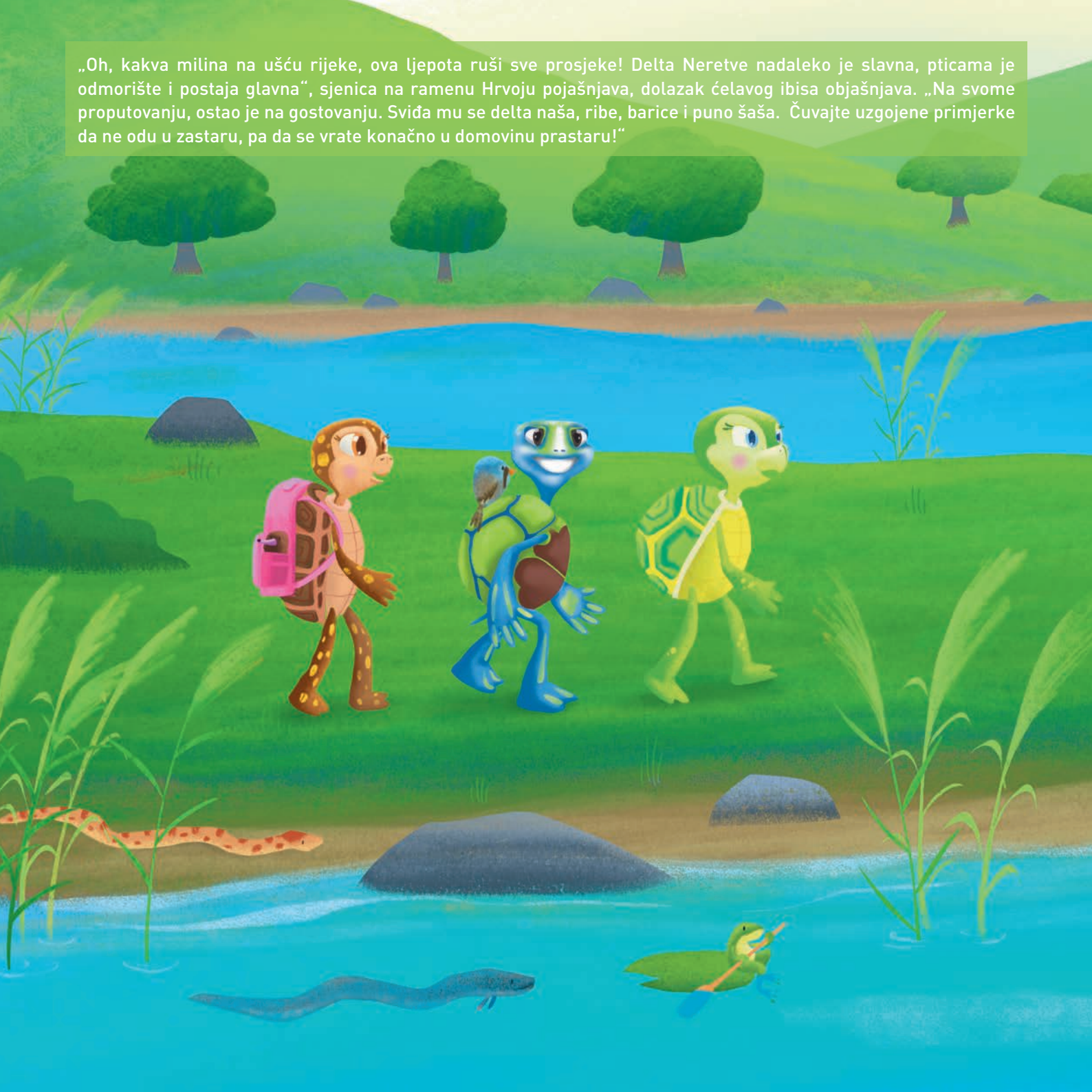

AUSTRALIJA

S predivnim pogledom na plažu, turisti dobru praksu izlažu: „Venecija se štiti od prodora mora čeličnim vratima“, Talijanka se pohvali. Kinez s ponosom reče: „Kod nas postoje čak gradovi spužve, prepuni su zelenila i bez gužve!“ Australac želi ostale zadiviti, koraljne grebene treba oživiti: „Veliki koraljni greben pokušavamo spasiti vraćanjem uzgojenih koralja!“ I vodič se pohvaliti mora, projektom protiv prodora mora: „U Hrvatskoj se projekt SeCure provodi, zaslanjenje Neretve u red dovodi!“

„Oh, kakva milina na ušću rijeke, ova ljepota ruši sve prosjeke! Delta Neretve nadaleko je slavna, pticama je odmorite i postaja glavna“, sjenica na ramenu Hrvoju pojašnjava, dolazak ćelavog ibisa objašnjava. „Na svome proputovanju, ostao je na gostovanju. Sviđa mu se delta naša, ribe, barice i puno šaša. Čuvajte uzgojene primjerke da ne odu u zastaru, pa da se vrate konačno u domovinu prastaru!“

Ema se na kraju oglasila, u svome zaključku naglasila: „Priroda svoja pravila ima, moramo se uklopiti s njima. Čovjek bi svoj utjecaj mogao smanjiti, prirodu i nas ugodno zapanjiti!“ Rješenje Nera nudi, možda delti to presudi: „Branom bi prodor mora mogli spriječiti i tako zaslanjenje barice zapriječiti!“

Na kraju delte vlada spokoj, skladna slika na plaži širokoj. Vlastelice, žličarke i patke, a na stolu sokovi i lubenice slatke. Zmajevi na vjetru lete, samo kratko na plažu slete. Ema zadovoljno uzdahne, od dugog puta odahne. Prema ljudima Nera pokazuje, na njihovu važnu ulogu ukazuje: „Na jednom mjestu uživamo mi, u očuvanju delte važni smo svi!“ Turisti sa svih sedam kontinenata, za očuvanje delte imaju bezbroj argumenata.

Hrvoje se s transparentom diže, postavlja ga ljudima malo bliže. Poslušajte i vi njegov glas, za spas Zemlje i svih nas: „Ljudi i sva živa bića mogu zajedno živjeti na Zemlji, ako će brinuti jedni o drugima!“ Uz cvrkut ptica i dječju graju, buran dan se bliži kraju. Sunce pozdrav Zemlji šalje, brinite o njoj i vi dalje! Družini ostavlja uspomene morske i slane, deltu čeka bolje sutra uz ove poruke odaslane.

SLIJEDI UPUTE I GLEDAJ KAKO HRVOJE OŽIVLJAVA PRED TVOJIM OČIMA!

Preuzmi našu besplatnu AR aplikaciju iz Play store trgovine i oživi Hrvoja u 5 koraka: **(1)** otvori Google Play Store na mobitelu, **(2)** u traku za pretragu unesi naziv slikovnice „Hrvoje i prijatelji poručuju: Klimatske promjene i čovjeka uključuju!“, **(3)** pronađi aplikaciju u rezultatima pretrage i klikni na nju te ju instaliraj na svoj mobitel, **(4)** pronađi aplikaciju na početnom zaslonu mobitela i otvori ju **(5)** usmjeri kameru na stranicu s oznakom mobitela i pričekaj trenutak kako bi aplikacija prepoznala sliku i pokrenula AR sadržaj. Uživaj u proširenoj stvarnosti koja oživljava Hrvoja i donosi poruke o očuvanju voda i Zemlje.

HRVATSKE VODE

Pravna osoba za upravljanje vodama

Ulica grada Vukovara 220

10000 ZAGREB

tel: +385 1 6307 333

www.voda.hr

<https://voda.hr/hr/projekt/secure>

